

MAHARISHI MAHESH YOGI

A BHAGAVAD-GÍTÁ

ÚJ FORDÍTÁSBAN ÉS ÚJ MAGYARÁZATTAL

1-6. FEJEZET

Ajánlom e művet

*Srí Guru Dév, Bhagaván Szvámi Brahmánanda Szaraszvati,
a himalájai Dzsótir Math Dzsagadguru Bhagaván
Sankarácsárjájának lótuszlábaihoz,
és a tőle jövő áldásként az élet szerelmeseinek,
akik minden földi és égi dicsőség élvezetére vágnak.*

BEVEZETÉS

Az örök érvényű bölcsesség világítótornyaiként tündöklő Védák elvezetik az embert a megváltáshoz és a legmagasabb rendű célok elérésére ösztönzik.

A mindenütt jelen lévő, örök érvényű Lét nem megnyilvánult és abszolút; ez a Lét valódi állapota, amelyet a teremtés megnyilvánult sokféleségében is megőriz; és így a Lét megélésének lehetősége minden ember számára élő valósággá válhat – nos, ezek a Védák halhatatlan filozófiájának örök érvényű igazságai.

A Védák az életnek a teremtés látható sokfélesége mögött meghúzódó, nem változó Egységét tárják elénk, hiszen a Valóság egyszerre megnyilvánult és nem megnyilvánult, és egyedül csak Az létezik. „Én Az vagyok, te Az vagy, és minden más is Az” – ez az igazság a védikus bölcsélet lényegi magva, amelyet a védikus látók (risik) „meghallgatni, végiggondolni és felismerni érdemesnek” tartanak.

Természeténél fogva a védikus bölcsesség igazsága időtlen, ezért soha nem veszhet el. Amikor azonban az emberi felfogás egyoldalúvá válik, és az ember a Valóság abszolút oldalát szem elől tévesztve a jelenségvilág hatásának rabságába esik, és ekképpen a létezés örökké változó szakaszainak fogságába kerül, élete meginog és szenvedni kezd. Amikor a szenvedés növekszik, a természet legyőzhetetlen ereje mozgásba lendül, hogy az ember hibás felfogását kijavítsa és megalapozza azt az életet, amely beteljesítheti majd az egyén létezésének valódi célját. A világtörténelem végtelen folyamában megannyi olyan időszakot láthatunk, amikor az élet eszményi rendje előbb elvész, majd újra helyreáll.

Az ókor történetíróinak legnagyobbika, a megvilágosodott látásmódú bölcs, Védavjász feljegyzései szerint mintegy ötezer évvel ezelőtt az emberiséget akkoriban irányító családokon elhatalmasodott

az igazságtalanság. Ekkor az Úr Krisna testet öltött, hogy emlékeztesse az emberiséget az élet és a létezés valódi értékeire. Visszavezette az embereket arra az igazságra, miszerint egyedül a transzcendentális Léttel fenntartott közvetlen kapcsolat képes az élet minden területét gazdagítani. Felszínre hozta az élet alapvető Valóságát képező abszolút Létet, és azt a gondolkodás, valamint az arra épülő cselekvés alapjaként mutatta be. A Lét, a gondolkodás és a cselekvés eme filozófiája az egységbe rendezett élet igazi filozófiája. Nemcsak a cselekvés sikerességét segíti elő, hanem fel is szabadít a cselekvés megkötő hatásai alól és beteljesedést hoz minden szinten. Ilyen az örök érvényű Igazság tanítása, amelyet az Úr Krisna Ardzsunának a Bhagavad-gítában átad.

Idővel ez a tudás is a feledés homályába merült, és kétezer évvel később már a Lét, mint az abszolút Valóság, a minden teremtés alapjának elvét is beárnyékolta azok a félrevezetett hitrendszerek, amelyek csak az élet változó értékeinek hódoltak. A bölcsesség ilyesfajta elvesztéséért pedig nem más felelős, mint az „eltelt hosszú idő” – mutat rá az Úr Krisna.

Amikor pedig az egységbe rendezett élet Úr Krisna által helyreállított filozófiája szem elől veszett, felütötte fejét az a nézet, amely szerint minden, amit az élet adhat, az fellelhető a létezés nyilvánvaló szintjén, így értelmetlen lenne bármi olyan után kutatni, amely a külső megnyilvánulásnál mélyebben fekszik. A társadalmon úrrá lett a felszínesség, és a Valóság mélyébe tekintés a valódi értékrenddel együtt homályba veszett, így az élet talapzata megrendült. Eluralkodott a feszültség, a zavarodottság, a babona, a boldogtalanság és a félelem.

A kialakult állapot helyreállítását az Úr Buddha vállalta fel. A cselekvés mezején megjelenő torzulást látva a helyes cselekvés üzenetét hozta el. A Létben és az örök szabadságban (nirvána) megalapozott tudatossága szintjéről beszélve az Úr Buddha a teljes szabadságban végzett cselekvés filozófiáját tanította. Nagy hangsúlyt fektetett a Léttel közvetlen kapcsolatot biztosító és a gondolkodás mezejét megtisztító meditációra, amely társadalmi szinten is segít a helyes cselekvés állapotának megalapozásában. Az Úr Buddha üzenete teljes volt, mivel megújulást hozó tanítása egyaránt magában foglalta a Lét, a gondolkodás és a cselekvés mezejét. Mivel azonban követői képtelenek voltak az élet ezen eltérő területeit egy

következetes módon, a **Transzcendentális Meditáció** gyakorlatán keresztül egymással összhangba hozni, a jó élet alapját adó Lét felismerése megint csak a feledés homályába vészett. Ezzel együtt pedig nemcsak az Úr Buddha tanításának szerkezete torzult, hanem a tanítás egésze is a feje tetejére állt. Az okot összekeverték az okozattal. Így aztán a helyes cselekvésben látták meg a nirvána elérésének lehetőségét, noha a helyes cselekvés a szabadságban megalapozott tudatosságnak köszönhető.

Sajnos ezzel a szerencsétlen helyzettel minden tanító szembesül, mivel a tanítást a saját tudatszintjéről nyilvánítja ki, a tanítványok viszont csak a saját tudatszintjükön képesek azt értelmezni, így aztán az idő múlásával egyre nő a tanítás és a megértés közötti szakadék.

Az a tanítás, amely elfelejti kihangsúlyozni a helyes cselekvés alapjául szolgáló Lét felismerésének elsődleges fontosságát, olyan, mintha alapok nélkül akarnánk falakat emelni. Az ilyen fal meginog a szélben, és hamarosan összeomlik. Három-négyszáz év elteltével gyakorlatilag megszűnt a valós kapcsolat az Úr Buddha tanításának lényege és követőinek mindennapi élete között. Az egységbe hozott élet elvének megértése újra elveszett. A Lét felismerésének elsődleges fontosságát feledve a társadalom ismét elvesztett az élet felszíni értékeiben.

A természet azonban nem engedi, hogy az emberiség hosszú időn át nélkülözze a Valóság meglátását. A megújulás hulláma elhozta Sankarát, hogy az élet alapját újra lefektesse és az emberiség megértését megújítsa. Sankara helyreállította az Abszolút bölcsességét, a Lét erejét felhasználva megerősítette a gondolkodás és a cselekvés mezejét, és e tanítást az emberek mindennapi életének alapjává tette. Tanítása értelmében a beteljesedés a transzcendentális Lét Önvalótudatosságként történő közvetlen felismerésében rejlik, mivel az életben megélhető minden jónak ez az alapja.

Az Önvaló felismerésének Sankaránál is jelentkező kihangsúlyozása az egységbe hozott élet azon örök érvényű filozófiájából ered, amelyet az Úr Krisna adott át Ardzsunának a Bhagavad-gítában, amikor arra kérte: „Légy a három guna nélkül”, majd a Létben megalapozódva cselekedj. Eszerint minden embernek állandóan az abszolút Lét boldogságtudatát kellene élnie, és gondolataikon, beszédükön és cselekvéseiken keresztül az Isten-tudat beteljesedettségének állapotában

kellene léteznie – ez tehát Sankara üzenetének lényege és egyúttal az Úr Krisna és az egész védikus filozófia tanításának magja.

A legbecesebb áldás, amelyet Sankara tanítása a világnak ajánlott: az értelem és az érzelem teljes kifejlődésének elve a transzcendentális tiszta tudaton alapuló teljes megvilágosodás állapotában. A tiszta tudat állapotában ugyanis a szív értékei annyira tiszták, hogy képesek áramlani, és túláradnak az Isten iránti egyetemes szeretet és odaadás hullámaintól, miközben az elme annyira kifinomult, hogy az isteni természetű tudatosságot a cselekvés világától elkülönülten képes élvezni.

Sankara teljes szabadságban és beteljesedtségben megalapozódott elme- és szívértékeinek ártatlan megnyilvánulásai egyaránt ösztönzőleg hatottak azokra is, akik a szív és az érzelem, de azokra is, akik az értelem útját járták. Tudatossága kiválóan példázta az emberi fejlődés legmagasabb szintjét; szíve az Isten iránti legfelsőbb, transzcendentális odaadást (pará bhakti), míg elméje a cselekvés (gjána) mezejétől elkülönülő Önvaló éberségét fejezte ki. Ez vezetett oda, hogy miközben beszéde az odaadás elragadtatottságában áramlott, a tudás kristálytiszta kifejeződéseként volt képes megjeleníteni az isteni természet és a világ elkülönültségét. Ez ugyanis a teljes beteljesedtségben élt élet valóságának két fő vonása.

Sankara saját korában nemcsak hogy újraélesztette és népszerűvé tette az egységbe hozott élet bölcsességét, de India négy sarkában szellemi központokat hozott létre annak érdekében, hogy tanítását a maga teljességében és tisztaságában adják majd tovább nemzedékről nemzedékre. Ekképpen tanítása évszázadokon át tovább élhetett követőiben, akik a tudás tökéletes állapotát élték teljes odaadásban (gjána és bhakti). Ám minden előrelátása és igyekezete ellenére Sankara üzenete idővel könyörtelenül ugyanarra a szerencsétlen sorsra jutott, mint a korábbi nagy tanítóké.

Amikor a ház lakói megfeledkeznek a ház alapjairól, az csak azért van, mert az alapok a föld alatt nyugszanak, a szem elől rejtve. Ezért semmi meglepő nincs abban, hogy az élet transzcendentális mezején húzódó Létet végül szem elől tévesztették.

A Valóság állapota, ahogy azt a megvilágosodottak leírják, sohasem válhat a kereső ösvényévé, mint ahogyan az úti célról kapott leírás sem helyettesítheti soha az oda vezető utat. Amikor az igazság, miszerint a megvilágosodás állapotának alapját a Lét adja,

eltorzult, Sankara a cél természetére vonatkozó kijelentéseit tévesen a felismeréshez vezető ösvényként értelmezték.

Sankara ékesszólásának szépsége csak tovább növelte ezt a félreértést. Az Istennek való teljes odaadás és az Istennel megélt egység állapotában kiejtett, mély odaadásból fakadó kifejezései, illetve az isteni természet éberségében adott elméleti magyarázatai már önmagukban is annyira teljesek és összetettek, hogy a hétköznapi tudatállapotból nézve őket két, a megvilágosodáshoz vezető, de különálló ösvénynek tűnhetnek: a tudás ösvényének és az odaadás ösvényének.

Íme a tudás tragédiája, a szörnyű végzet, amellyel a tudásnak szembesülnie kell, amikor a tudatlanok kezére jut. Ám ez a végzet elkerülhetetlen, hiszen a tanítás egy bizonyos tudatszintről ered, és egy teljesen más szinten kerül értelmezésre. Az Egység tudásának így idővel könyörtelenül darabokra kell törnie a tudatlanság szikláin. E könyörtelen tény a történelem újra és újra igazolta, és e szabály alól természetesen Sankara tanítása sem képezhetett kivételt.

A Sankara tanítását őrzők gondatlanságának köszönhetően a két ösvény képzele uralkodóbbá vált. S történhetett mindez azért, mert az elvonult remeteéletmódot választó Sankara követőinek elméjét természetes módon a világ és az isteni minőség elkülönültségének gondolatai töltötték meg, és e helyzet folyamatos, nemzedékről nemzedékre történő fenntartása a sankarai hagyomány tudásvonulatát erősítette, az odaadás oldala pedig fokozatosan elvesztette jelentőségét. A tanítás egyoldalúvá vált, és teljességének elvesztésével egyetemes vonzereje is megfakult. A májáváda, azaz a képzelgés filozófiájaként kezdték kezelni, amelynek értelmében a világot a képzelet szüleményének tekintik, és így a hangsúlyt a szenttelen remeteéletmódra helyezték.

S ahogyan a Lét elvét egyre jobban szem elől tévesztették, az odaadás és a tudás ösvénye is egyre távolabb került egymástól, míg végül a közöttük lévő kapcsolat is megszűnt. Ezzel együtt pedig az elme- és a szívértékek teljes kifejlődésének egységes elve és folyamata (a Transzcendentális Meditáció) is feledésbe merült. Elveszett a felismerés egységes természete, az élet beteljesedésének igaz bölcselete, amely az elme és a szív együttes fejlesztésén alapul. A legnagyobb csapást Sankara tanítására az az elképzelés mérte, miszerint az odaadás és a tudás szükségszerűen elkülönül egymástól.

Ha a Hold nem látszik, a csillagok veszik át az irányítást, és annyi fényt sugároznak, amennyit csak tudnak. Amikor a Sankara által képviselt legmagasabb rendű transzcendentális odaadás fejlődésbe merült, Rámánudzsa, Mádhava és más tanítók a Létben való tökéletes magalapozódás hiányában az odaadás ösvényét tartották életben. Követőik révén idővel megannyi odaadást hirdető irányzat született, amelyek mindegyike az érzelm szintjén és abban a hitben ringatózott, hogy „egy nap imáink meghallgatást nyernek, s eljön Ő, és magához emel bennünket”. S bár ez nagyon megnyugtató a szívnek, de az efféle odaadás sajnos csak az érzelmi képzelgés szintjén mozog, és nagyon távol áll a hívő és Isten között fennálló igazi kapcsolat valóságától. Az odaadás mezejét csakis a Létben megalapozott tudatosság teheti valóssá.

Ezek az irányzatok úgy tartják, hogy a transzcendentális odaadás a hívő fejlődésének legvégső állapota. Az odaadás sankarai elve azonban már kezdetektől a transzcendentális tudaton alapult. Ami tehát Sankaránál az első lépés volt, az ezeknél az odaadást hirdető irányzatoknál az utolsó lépés lett, amely lépés ráadásul szerintük egy átlagember számára nem megvalósítható. A Sankara bölcsességét őrzők idővel megfélekedtek arról, hogy odaadás csak transzcendentális tudatból fakadhat, így az odaadás mezejére nyíló ajtó bezárult. Az istenkeresők a pusztában levegőben hadonásztak, Isten szerelmesei pedig csak sírtak utána ahelyett, hogy megtalálták volna Őt.

Ahogy az odaadás a gondolkodás szintjére, valamint egyfajta érzelmi hozzáállás felvételére (a hangulatteremtés szintjére) süllyedt, hasonló sorsra jutott a tudás is a transzcendentális tudat közvetlen felismeréséhez vezető módszer elvesztésével. Az élet Egységének megértése egészen addig nem következhet be, amíg az egyén saját közvetlen tapasztalatával fel nem tárja, hogy belső isteni természete a cselekvés mezejétől elkülönülten létezik. Amíg az egyén a Transzcendentális Meditáció gyakorlása segítségével el nem éri a Létben megalapozódott tudatosságot, addig élete tudatlanságban és kötöttségben folytatódik. Amíg az ember nem nyitja meg magát az isteni és a világi között húzódkó elkülönültség tapasztalatának, addig számára az Egység gondolata semmilyen jelentőséggel nem bír, hiszen nincs mit egyesítenie.

A transzcendentális tudat termékeny mezején mind a tudás, mind pedig az odaadás beteljesedést talál. Amikor azonban ez az elv feledésbe merült, és a transzcendentális tudat fejlődését biztosító technikát is szem elől tévesztették, nemzedékek sokasága halt meg anélkül, hogy Isten fényét megláthatta és a beteljesedést elérhette volna. S ez már több mint ezer éve így van. A félreértés hagyományá, sajnálatosan Sankara örökségének hagyományává nőtte ki magát. Az emberi élet eme hatalmas veszteségét nem lehet ellensúlyozni, de ez már történelem. Az elveszett idő nem hozható vissza. Nincs értelme a múlton keseregni.

Az igazság felemelkedésének és bukásának áttekintésekor természetesen nem szabad szem elől tévesztenünk azt a nem mindennapi hatást sem, amelyet Sankara az indiaiak életére gyakorolt. Előadásmódja tökéletességének köszönhetően tanítása a védikus bölcsesség magjává válhatott, és központi helyet kaphatott az indiai kultúrában. Tanítása az indiai életmódtól annyira elválaszthatatlanná vált, hogy amikor bölcsessége kezdte elveszíteni egyetemességét, és szerzetesi – vagyis a világi életről lemondott – életmódként kezdték értelmezni, vele együtt India egész hagyománya a világtól visszavonult, remeteéletmódra épülő kultúra látszatát kezdte magára öltetni.

S amikor az élet eme szenttelen, közönyös látásmódját a védikus bölcsélet alapjává tették, vele együtt az élet teljessége és beteljesedése is odaveszett. Ez a félreértés évszázadokig uralta India hagyományát, és állította feje tetejére az élet elvét. *Élet* a világtól visszavonultan! Ez az indiai filozófia teljes mértékű eltorzítása. Ez pedig nemcsak a felismerés ösvényét pusztította el, hanem az igazság keresőit is folyamatosan a helytelen irányba terelte, örökre megfosztva ezzel őket a cél elérésének még a lehetőségétől is.

Nem csupán a megvilágosodás ösvénye veszett el, de a tudatlanság felhője, amely az élet minden területét elhomályosította, egyben az élet művészetét is beárnyékolta. Még maga a vallás is vakká vált. Ahelyett, hogy az embereket az Isten-tudat és az ezen alapuló helyes cselekvés elérésében segítették volna, a vallási szónokok azt tanították, hogy maga a helyes cselekvés a megtisztuláshoz és egyben az Isten-tudat eléréséhez vezető ösvény.

A Lét hiányában a megértés összes területét eluralta az ok és okozat összekeverése. Még a jóga filozófiájának leggyakorlatiasabb

területe sem menekülhetett meg ettől. A Karma-jóga (az Egység cselekvés általi elérésének útja) értelmét a karmában (cselekvésben) keresték, holott annak alapja a Jóga, az Egység, a transzcendentális tudat. Így magát Patandzsalit, a Jóga filozófiájának megalkotóját is félreértelmezték, és nyolckrétű megközelítésének sorrendjét megfordították. Ennek értelmében a Jóga gyakorlatának a jama, a nijama és a többi (a világi erények) gyakorlatával kell kezdődnie, noha a valóságban az egész a számádhival indul. A számádhit nem érhetjük el a jama, a nijama és az ehhez hasonló gyakorlatok végzésével. Az efféle erényekben való jártasság kizárólag a számádhi rendszeres tapasztalásán keresztül valósítható meg. S mindez azért történhetett meg, mert az okozatot összekeverték az okkal, aminek következtében az élet e nagyszerű filozófiája eltorzult, és a számádhihoz vezető ösvényre akadály gördült.

A Jóga igazságába való betekintés hiányában a klasszikus indiai filozófia másik öt ága is erőtlenné vált. A bennük található tudás az elmélet szintjén maradt, mivel ez a tudás csupán a Jóga segítségével léphet be a gyakorlati életbe.

Tehát úgy találjuk, hogy a vallás és a filozófia összes területét évszázadokon át félreértelmezték és félremagyarázták. Ez pedig akadályt gördített a szív és az elme értékeinek teljes kifejlődéséhez vezető ösvényre, amely tudást pedig Sankara oly tökéletesen újra-élesztett.

A Bhagavad-gítá és más indiai szent szövegek értelmezései mára olyan mértékben telítődtek a világról való lemondás gondolatával, hogy a világ különböző tájain élő, vallást gyakorló emberek immár gyanakvóak az e szövegekben rejlő tudással szemben. Ez az oka annak is, hogy sok nyugati egyetem habozik tanrendjébe illeszteni az indiai filozófiát. Az Igazság elvesztésének felelőssége a Sankara tanítását értelmezők lelkét terheli, mivel bölcsessége lényegének figyelmen kívül hagyásával képtelenek voltak megakadályozni, hogy világunk egyre mélyebbre süllyedjen a tudatlanság és a szenvedés mocsarába.

Jelen korunk azonban roppant szerencsés. Szemtanúja lehetett ugyanis egy olyan ember életének és munkásságának, aki a védikus bölcsesség teljességétől vezérelve képes volt az Egységbe hozott élet teljes és valós filozófiáját újraélesztetni. Őistensége Szvámi

Brahmánanda Szaraszvatí, e Bhagavad-gítá magyarázat vezérfénye és ösztönzője, az északi Sankarácsárja szék megdicsőítője, az isteni fénytől ragyogva tökéletes megtestesülése volt Sankara szívének és elméjének. Hála neki, újra feltárult az Igazság és annak mindent felölelő természete. Határtalan szeretettől túlcorduló szívéből fakadó csendes szavai minden őt hallgató ember szívét magával ragadták, és elméjét megvilágosították. Üzenete a szív és az elme teljességének üzenete volt. Az Igazság élő megtestesüléseként létezett és mozgott közöttünk Ő, akit a nagy indiai filozófus, dr. Rádhakrisnan, India egykori elnöke a Védánta inkarnációjának nevezett.

Guru Déva, Őistensége Szvámí Brahmánanda Szaraszvatí nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a világon minden ember megvilágosodjon, és 1958-ban – öt évvel távozása után – az Ő ösztönzése keltette életre a Szellemi Megújulás világméretű mozgalmát.

India az az ország, ahol az Igazság a legfontosabb, és az indiaiak azok, akiknek az életében Isten a legfontosabb. India földje több alkalommal is szemtanúja lehetett annak, hogyan éled újjá az élet valós filozófiája. Az indiai emberek sohasem haboztak visszatérni a helyes ösvényre, ha valaki meggyőzően feltárta előttük, hogy életük rossz útra tévedt. Az indiai emberek ezen igazságra való fogékony-sága minden korban ösztönzőleg hatott, és reménnyel tölthetett el minden olyan mozgalmat és törekvést, amely az élet valódi értékének újraélesztését tűzte ki célul.

Bárcsak a Bhagavad-gítának e magyarázata kifejtene a kívánt hatást és meg tudna felelni napjaink történelmi elvárásainak.

Ez a magyarázat azzal a céllal született, hogy helyreállítsa a Bhagavad-gítá alapvető igazságait, és hogy ezáltal a benne foglalt tanítás fontosságát is megvilágítsa. E tanítást követve életünk eredményes lesz, és minden szinten beteljesedéshez juthatunk, ami egyúttal a kor szükségleteinek beteljesedését is magával hozza.

The Old Manor, Aldbourne,
Wiltshire, Anglia
1965. január 12.

Maharishi Mahesh Yogi

ELŐSZÓ

A Bhagavad-gítá az Élet Fénye, amelyet maga Isten gyűjtött meg az ember oltárán azért, hogy az emberiséget megmentse a tudatlanságtól és a szenvedéstől. Egy olyan időtlen szentirat ez, amelyre minden korban bárki felbecsülhetetlen kincsként tekinthet. A Bhagavad-gítá az Élet lexikonja, e magyarázat pedig a hozzá szükséges tárgymutató.

Az élet örökké változó mezején mindig is jelen lesz a zavarodottság és a rendezetlenség, ahogyan az emberi elme sem menekülhet meg a hibáktól és a határozatlanságtól. A Bhagavad-gítá a gyakorlatias élet teljes körű útmutatója. Mindig ott lesz, hogy az embert bármilyen helyzetből kimenekítse. Olyan, akár egy horgony, amely egy helyben tartja az idő tajtékzó hullámain hánykolódó élet hajóját.

Az egyéni élet beteljesedését támogatja. Társadalmi méretű elfogadása társadalmi jóléthez és biztonsághoz vezet, ha pedig az egész világ meghallja üzenetét, tartós világbékét hoz.

A Bhagavad-gítá az élet tudományát és művészetét tárja elénk. Megtanít lenni, gondolkodni és cselekedni. A benne kínált módszer, amely a belső Léttel megteremtett kapcsolat révén az élet minden területét képes gazdagítani, a fa gyökerének öntözéséhez hasonlatos. Az emberi társadalom által nagyra becsült összes életbölcseletet felülmúlja.

A Bhagavad-gítához több magyarázatot írtak, mint az összes többi, ismert szentirathoz. Azért szükséges ezek számát még eggyel növelni, mert nem létezik egyetlen olyan magyarázat sem, amely valóban a felszínre tudta volna hozni a benne található teljes tanítás lényegi magját.

A nagy tudású bölcsek koruk szükségleteinek kielégítésétől vezérelve úgy tárták elénk a tanítás igazságait, ahogyan ők maguk azt megtalálták benne. Ezzel persze helyet biztosítottak maguknak

az emberi gondolkodás történelmében, fáklyavivőkként magaslanak ki az idő hosszú folyosóján. Noha e szerzők a bölcsesség óceánjának hihetetlen mélységeit tárták fel, kimagasló eredményeik ellenére sem sikerült felszínre hozniuk a Bhagavad-gítá központi magját. Rendkívül sajnálatos, hogy eme ősi bölcsesség esszenciája mind ez idáig nem került feltárára.

Szükség van tehát a Bhagavad-gítá egy olyan magyarázatára is, amely egyszerű szavakkal újra elénk tárja azt az alapvető tudást és módszert, amelyet az Úr Krisna Ardzsunával a csatamezőn megosztott. Szinte minden eddigi magyarázat a tudás, az odaadás és a cselekvés ösvényének bölcsességét dicsőíti, olyan viszont egy sincs, amely rávilágítana arra a tényre, hogy e mű kezünkbe ad egy kulcsot, amely az emberi fejlődés fent említett ösvényeinek összes ajtóját egyszerre képes kinyitni. Egyetlen magyarázat sem mutat rá arra, hogy a Bhagavad-gítában kinyilvánított egyszerű módszerrel bárki élvezheti az összes ösvény áldását, méghozzá anélkül, hogy életmódjáról lemondana.

E magyarázattal ezt a kulcsot szeretnénk az emberiség egészének átadni, és egyben a jövő nemzedékei számára megőrizni.

A Bhagavad-gítá a Jóga, vagyis az isteni minőséggel való egybeolvadás szentirata. Célja, hogy elméletben és gyakorlatban is elénk tárja mindazt, ami ahhoz szükséges, hogy az emberi tudatosságot a lehető legmagasabb szintre emeljük. Nyelvezetének és stílusának az egyik legnagyobb csodája, hogy minden egyes kifejezése a benne rejlő tudást az emberi fejlődés minden egyes szintjére eljuttatja.

Alapvetően négy tudatállapot létezik – az éber, a transzcendentális, a kozmikus és az Isten-tudat –, amelyeken alapulva a gyakorlat természete is változik. A Bhagavad-gítában található minden tudás tökéletesen alkalmazható a fejlődésnek mind a négy síkján. Vagyis minden egyes kifejezést mind elméletében, mind gyakorlatában szükségszerűen négyféleképpen kell értelmeznünk, megadva ezzel a beszélgetés négy szinten kifejeződő, felfelé ívelő fejlődését. Ebből azonban az is egyértelműen látszik, hogy a Bhagavad-gítá egészét is négyféle módon kell magyaráznunk, hogy az Istenre eszmélés teljes ösvénye egyértelműen elmagyarázható legyen.

Mivel egészen mostanáig a Bhagavad-gítának nem létezett a fenti módon megadott értelmezése, a szentirat valódi üzenete eleddig rejtve maradt. Nagyon fontos, hogy ez a négy magyarázat megszülessen, és

nemcsak azért, hogy e nagyszerű műnek igazságot szolgáltatson, hanem azért is, hogy egyenes utat mutasson a keresőknek, feltárva ezzel számukra e gyakorlatias filozófia mélyreható bölcsességét.

Bárminek az alapos megismerése megköveteli, hogy érvényességét a hat indiai filozófia – a Njája, a Vaisésika, a Szánkhja, a Jóga, a Karma-mímánszá és a Védánta – szemszögéből is megvizsgáljuk.

Éppen ezért a teljesség érdekében az elmélet és a gyakorlat minden oldalának igazolhatónak kell lennie a fejlődés minden egyes szakaszában, azaz a fent említett hat rendszer viszonylatában. Vagyis ebből következik, hogy ha a Bhagavad-gítá teljes üzenetét a felszínre kívánjuk hozni, akkor a fent említett négy magyarázatot mind a hat rendszer nézőpontjából értelmeznünk kell.

Ezt a magyarázatot a megírásra váró 24 értelmezés általános alapjaként kell kezelnünk. Ha az idő kegyes lesz hozzánk, akkor ezek az értelmezések is megszülethetnek majd. A világ azonban oly mértékben szomjazik a lelki fejlődés alapvető elvének megismerésére, hogy úgy éreztük: ezen értelmezés megírása nem halogatható tovább.

A kedves olvasónak azt is tudnia kell, hogy ezt a magyarázatot csak azt követően tettük elérhetővé, hogy az említett módszert – azzal a céllal, hogy a világon minden ember életét lelkiekben megújítsuk – a Lelki Megújulás mozgalom oltalma alatt különféle nemzetiségű emberek tízezrei életében alkalmaztuk és hatásosságát igazoltuk. Olyan igazságot mutatunk tehát be, amely időtlen és egyetemes, hiszen az élet igazsága hittől, hagyománytól vagy nemzeti hovatartozástól függetlenül minden emberre egyformán érvényes.

Ezt a magyarázatot egyúttal a nagyszerű Sankara egyedi látásmódjából és mélyenszántó bölcsességéből született Gítá-magyarázat (Gítá-Bhásja) kiegészítőjének is szánjuk. A benne található bölcsesség valójában Guru Déva áldása. Minden dicsőség Őt illet! Elénk tárja az Élet Fényét, és az élet folyamát segít úgy irányítani, hogy beteljesedést találhasson a Lét örök óceánjában, az isteni odaadásban és az Isten-tudat határtalan boldogságában.

Bárcsak minden ember hasznosíthatná a második fejezet 45. versében található gyakorlati bölcsességet, és ezáltal megdicsőíthetné vele élete minden területét, hogy elérhesse általa az isteni tudatosság örök szabadságát!

ELSŐ FEJEZET

अर्जुनविषादयोग

Ardzsuna-visáda-jóga

AZ ELSŐ FEJEZETBEN TALÁLHATÓ TANÍTÁS ÁTTEKINTÉSE

1. vers:

A fejezet egy olyan kérdéssel veszi kezdetét, melynek megválaszolása az élet harcmezejének, valamint az emberi fejlődés teljes tartományának részletes ismeretét igényli.

2. vers:

A válaszként adott nyitó szavakat az élet egységberendezésének teljes filozófiai magyarázataként is értelmezhetjük: vagyis nemcsak a Jóga, azaz az isteni minőséggel való egybeolvadás magyarázataként, hanem a hat indiai filozófia mindegyikének magyarázataként, amelyek közül a Jóga csak az egyik. Az élet és a fejlődés teljességének legkövetkezetesebb ismeretét találjuk meg ebben az egy versben.

3. vers:

Annak felismerése, hogy az élet harcmezején megjelenő ellenséges erők valójában saját teremtményeink.

4–6. versek:

A jó oldalán álló erők számbavétele.

7–11. versek:

A gonosz oldalán álló erők felsorolása.

12. és 13. versek:

A gonosz örvendezve küzdelemre hívja a jót.

14–19. versek:

A jó válaszol a gonosz kihívására.

20–24. versek:

Az igazság keresője állást foglal az egymással szemben álló jó és gonosz erők között.

25. vers:

Tudatossága megnövelése az isteni ösztönzés szeretetének hullámával.

26–28. versek:

Megpillantja az élet harcmezejének valóságát, így aztán az egymással szemben álló erők harcát az élet lényegi magvaként látja.

29–46. versek:

A dolgok mélyére hatolva tizenhat alapvető problémát talál, amelyek minden küzdelem lényegi alapját képezik. Olyan megoldás után kutat, amelynek segedelmével az élet nehézségek nélkül élhető.

47. vers:

Az életben felbukkanó alapvető problémák felismerése olyan erővel tör rá, hogy teljes mértékben azonosul velük. Mélyen magába mélyedve, csendesén áll, és a valószínűtlen szintjén megoldás után kutat – ott, ahol valójában nincs megoldás.

Ez a legszélsőségesebb állapot, amelybe az Igazság keresője valaha is kerülhet. E szélsőséges helyzetet feloldva, az Isteni Egybeolvadás Szentirata egyetlen egyszerű megoldást kínál az életben megjelenő minden nehézségre.

Ez a fejezet előkészíti a terepet és felfesti a díszletet az Úr Dala, a Bhagavad-gítá dicsőséges párbeszéde számára. S bár ez a fejezet még nem tartalmazza az Úr beszédét, hiszen az valójában majd csak a második fejezetben veszi kezdetét, elénk tárja az élet alapvető gondjait, ami viszont lehetőséget ad az Úrnak, hogy bemutassa azt a filozófiát és gyakorlatot, amely révén az ember szenvedések nélkül élheti az életet.

Egy esdeklés ez – az emberiség képviselőjétől az Isteni Megtestüléshez –, egy könyörgés, amellyel elmondjuk, hogy bár minden tőlünk telhetőt megtettünk a tisztességes, méltó élet érdekében, a szenvedés szemmel láthatóan mégsem akar elhagyni bennünket. A kívánság tehát nem más: adj nekünk szenvedésektől mentes életet!

Ebben a fejezetben az Úr Krisna a csatamezőn állva, Ardzsunához szólva, összesen egy rövidke mondatot ejt ki. Az Úr ajkait elhagyó első szó szeretettel tölti meg Ardzsuna szívét, és felemeli azt elméjének magasztos síkjára. Az éberség magas szintjén megalapozódott elméjével és szívével Ardzsuna immár oly mértékben szabaddá válik, hogy a közöttük zajló párbeszéd is majdnem félbeszakad, és ezzel együtt a cselekvésre ösztönző erő is majdhogynem elhal. Ardzsuna tudata a felszabadultság olyan magas szintjére kerül, hogy – az ekképpen az összes tisztátalanságtól megszabaduló szíve és elméje birtokában – immáron rövid idő alatt elnyerheti az élet időtlen üzenetét, az Abszolút bölcsességet.

Látva saját seregét és a csatamező túloldalán felsorakozó sereget, Durjódhana jelet ad az ütközetre. Korának legkiválóbb íjásza, a megfontolt és elmélkedő Ardzsuna a szeretet hullámától túlcorduló szívvel végül elhatározza, hogy szembeszáll a gonosszal, ám a csata lehetséges kimeneteleit elképzelve mégis tanácstalanná válik: a szívére vagy az eszére hallgasson? Az efféle helyzet, amikor a tudat egyfajta felfüggesztett állapotba került, az elme és

a szív pedig a legéberebb állapotba jut, megteremti a legkedvezőbb helyzetet az isteni értelem számára, hogy átvegye az irányítást és formálja az ember sorsát.

Az élet az egymással szembenálló erők csatamezeje. Aki Ardzsunához hasonlóan az isteni értelemhez fordul segítségért, az megkapja a fényt, és a beteljesedés egyetemes célját önmagával és másokkal is megosztja. Viszont ki Durjódhanához hasonlóan a kísértés csapdájába esik, az élet hátráltatójává lesz, és nemcsak saját, de mások fejlődését is visszahúzza.

Ez a fejezet bemutatja a természet működését, és feltárja az élet, illetve a társadalom alapjait. S amíg emberi szinten marad, elénk festi az emberi tudatosság azon magaslatát, amelyen keresztül az Istenség aláereszkedhet a Földre. Szilárd alapokat ad így az Úr Krisna tanítását hordozó épületnek – az örök szabadságban megélt élet bölcsességének.

A fejezet nyitányaként a Hasztinápurban álló királyi palotájában tartózkodó Dhritarástra megkéri Szandzsáját, hogy tudósítsa őt a csata részleteiről.

1. vers

धृतराष्ट्र उवाच
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय

dhritarāstra uvāca

*dharma-ksétre kuru-ksétre samavétá jujutsavah |
mámakáh pándavás csaiva kim akurvata szandzsaja || 1 ||*

Dhritarāstra szólt:

*A Dharma mezején egybegyűlve, Ó Szandzsaja,
a Kuruk földjén, harcra éhesen,
embereim és a Pándavák mit cselekedtek?*

A „dharma” a természet létezését fenntartó legyőzhetetlen erő. A fejlődést fenntartva a kozmikus élet lényegi alapját adja. Támogat mindent, ami elősegíti a haladást, és megfékezi a fejlődés ellen fordulókat.

A dharma a világi gazdagság és a lelki szabadság elősegítője. Az életben betöltött szerepének megértése érdekében szemügyre kell vennünk a fejlődés működését.

Amikor az élet egyik állapotból a másikba fejlődik, először az első állapot megszűnik, majd megszületik a második. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a fejlődés folyamata két egymással ellentétes erő hatása alatt zajlik: az egyik lerombolja az első állapotot, a másik pedig létrehozza a másodikat. Ezek az egymással harmonikusan együttműködő, teremtő és pusztító erők tartják fenn az életet és forgatják a fejlődés kerekét. A dharma egyensúlyt teremt közöttük. Az egymásnak feszülő kozmikus erők közötti egyensúlyt fenntartva a dharma óvja a létezést és fenntartja a fejlődést, az igazságosság ösvényét.

Fejlettségének köszönhetően az ember a cselekvés szabadságát élvez a természetben. Vagyis a vágyai szerint élhet, akár a jót, akár a rosszat szolgálja ezzel. Ahogy viselkedik, azt kapja viszonzásul. Amikor a jó növekszik az életben, és így a létezés természetes állapotában a pozitív vagy alkotó erők jutnak túlsúlyba, az egyensúly helyreállítása érdekében a dharma folyamata a szívet boldogsággal,

az elmét pedig a beteljesedés érzésével tölti meg. Ugyanígy, amikor a gonosz növekszik az életben, és a negatív vagy ártó erők kerülnek túlsúlyba, az egyensúlyt helyreállító dharma a fájdalom és a szenvedés érzését kelti bennünk.

Életünk olyan, amilyennek szeretnénk – szenvedés vagy öröm. Amikor engedjük, hogy a jó és a gonosz erők természetes egyensúlyi állapotukban maradjanak, az élet természetes ritmusát éljük. A gonosz erők növekedésének támogatása szenvedést eredményez; ugyanakkor a jóság erejét növelve osztozhatunk az élet boldogságában. A „Ki mint vet, úgy arat” kifejezi a dharma szerepét a mindennapi életben.

A társadalom vagy az ország életét sújtó természeti csapásokat, szerencsétlenségeket és válságokat a lakosság tömeges méretű gonosz vagy helytelen tettei miatt növekedésnek indult ártó erők okozzák. A jóság kiegyensúlyozó ereje nélkül a nagy sűrűségben megjelenő gonosz erők szenvedésbe és az élet pusztulásába torkollnak. Ehhez hasonlóan a nagy sűrűségben megjelenő jó vagy támogató erők sem képesek az élet természetes állapotát fenntartani. A támogató erők növekvő hatása alatt az egyén a növekvő boldogság állapotát éli, amely végül tisztaboldogság-tudatba fordul át, amelyben pedig elnyeri a kozmikus létezés, az örök élet állapotát.

Látjuk tehát, hogy a pusztító erők növekedése az élet megszűnéséhez vezet, míg az alkotó, támogató erők fokozása örök életet eredményez. A dharma hatásától vezérelt egyéni életünk tehát önmagától mozog előre és hátra. A belőlünk kiáramló támogató és romboló erők, szerepüket betöltve a dharma mezején, megadják az élet irányát. A kuruksétra csatamezején a Kauravák és a Pándavák két serege a dharma mezején található jó és gonosz erők képviselői. Ezért mondta azt Dhritarásztra: „A Dharma mezején egybegyűlve, (...) a Kuruk földjén”.

A királyi család idős, tapasztalt fejeként Dhritarásztra nagyon jól tudja, hogy a kuruksétra csatamezeje a Jamuná és a Szaraszvati folyók közötti területen, a Dharmaksétrán belül fekszik, mely vidék szentségét megőrizve győzelmet hoz az igazságosoknak.

Épp ezért várja olyan izgatottan az események híreit, hiszen tudni szeretné: vajon a földterület támogató, jó hatása hozott-e bármiféle változást az ártó szándéktól vezérelt fiai pusztító hajlamaiban; vagy a Pándavák igazságosságára hatva esetleg őket vette rá, hogy megbocsássanak a gonosztevőknek.

A Bhagavad-gítá szövegében Dhritarásra itt szólal meg először és utoljára. Csak azért tűnik fel, hogy ezt a kérdést feltegye.

A „Kuruk” – a Kuru család tagjaiként – a kor egyik befolyásos nemzetségét képviselték.

A Kuruk földje egy hatalmas síkság, amely a Delhi szomszédságában található Hasztinápur közelében fekszik. Mivel ez a földterület a csata idején a Kuruk birtokában volt, a kuruksétra nevet kapta.

„Embereim és a Pándavák”: Dhritarásra a Kuru család vak királya volt, aki királyságának ügyeit öccsével, Pánduval intéztette. Pándu halála után Dhritarásra a királyság ügyintézését Pándu öt fia közül a legidősebbre, Judhisthírára akarta bízni, akit nemes szívű tulajdonságaiért mindenki csak Dharmarádzsaként, az igazságosság megtestesüléseként tisztelt; ám Dhritarásra száz gonosz lelkű fia közül a legidősebb, Durjódhana, ármány és árulás révén magához kaparin-totta a trónt, és megpróbálta Judhisthírát és négy testvérét megölni.

Az unokatestvéreket az Úr Krisna, a Jádava nemzetség feje próbálta meg kibékíteni. Amikor azonban próbálkozásai kudarcot vallottak, és Durjódhana ármánykodásai tovább folytak, a Kauravák és a Pándavák közötti háború elkerülhetetlenné vált. A világ minden tájáról érkeztek királyok és harcosok, akik tudatállapotuk függvényében döntöttek el, hogy a harcban az igazságos Pándavák vagy a gonosz lelkű Kauravák mellé állnak-e. Az egész világ jósága és gonoszsága öltött testet a két seregben. Az Úr Krisna küldetése – a gonoszság elpusztítása és a becsületesség megóvása – így leegyszerűsödött.

„Szandzsaja” a vak Dhritarásra kocsihajtója. A szó jelentése emellett olyan személyre is utal, aki ura érzékeinek és elméjének. Semlegessége, valamint tisztánlátó és tisztánhalló képességei miatt kérték meg őt a csata eseményeinek közvetítésére. Az egész Bhagavad-gítá Szandzsaja Dhritarásra kérdésére adott válasza.

A teljes mű beszerezhető:

www.vaszistha.hu

Jó olvasást és jó szórakozást kívánunk!